

S.Ü. TIP FAKÜLTESİ HASTANESİ İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİ EĞİTİMİ

2-) Sağlık Konuları

a) Meslek Hastalıklarının Sebepleri,

Amaç

Katılımcılar, meslek hastalıklarının sebepleri hakkında bilgi sahibi olacaklardır.

Öğrenim Hedefleri

Bu oturumun sonunda katılımcılar;

- ✓ Dünyada ve Türkiye’de meslek hastalıklarının görülme sıklığını karşılaştırır,
- ✓ Meslek hastalığının tanımını yapar,
- ✓ Meslek hastalıklarının sebeplerini etkenlere göre sınıflandırır,
- ✓ Meslek hastalıklarının tanı sürecini sıralar.

Çalışanların Sağlık Sorunları

- ✓ **Genel Hastalıklar** (Enfeksiyon Hastalıkları vb.)
- ✓ **İşle İlgili Hastalıklar** (Kronik Hastalıklar vb.)
- ✓ **İşe Özgü Sağlık Sorunları**
  - İş Kazaları – Meslek Hastalıkları

Görülme Sıklığına Göre Çalışanların Sağlık Sorunları

Genel
Hastalıklar

İşle İlgili
Hastalıklar

İşe Özgü Hastalıklar
(Meslek Hastalıkları)

Meslek Hastalıklarının Sıklığı

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) verilerine göre;

- ✓ Dünyada yılda **160 milyon meslek hastalığı**,
- ✓ İşle ilgili hastalıklar nedeni ile **yılda yaklaşık 2,3 milyon ölüm olduğu tahmin edilmektedir.**

SGK 2015 Yılı İstatistiklerine Göre

1.740.187 işyerinde toplam **19.850.860** çalışan istihdam edilmektedir.

Söz konusu çalışanlarda;

- ✓ **241.547** iş kazası,
- ✓ **510** meslek hastalığı,
- ✓ **65.361** kişinin sürekli iş göremez hale geldiği
- ✓ **1.252** ölüm vakası saptanmıştır.

Türkiye’de Meslek Hastalıkları

Ülkeler arasında değişmekle birlikte,

- ✓ Bir yılda her **1.000 işçi için 4 - 12 meslek hastalığı** beklenirken,
- ✓ Bu sıklık ülkemizde **100.000’de 5** civarındadır.

**Türkiye’de meslek hastalıkları
arandığında saptanabilmektedir.**

Ülke genelini yansıtan veriler bulunmamaktadır.

**Tespit edebildiğimiz
meslek hastalıkları
beklenenin çok
altındadır !**

İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamaları Başarı ile İzlendiğinde

Meslek
Hastalıkları
Tespiti

İş Kazası Sayısı

**Kimyasal,
Fiziksel,
Ergonomik,
Biyolojik,
Psikososyal,
.....
Faktörler**

**Kişisel ve Diğer
Çevresel Faktörler**

**Meslek
Hastalıkları**

**İş ile İlgili
Hastalıklar**

Meslek Hastalıklarının Tanımı -1

- ✓ Meslek hastalıkları; işyeri ortamında bulunan faktörlerin etkisi ile meydana gelen hastalıkların ortak adıdır **(6331 sayılı Kanun)**.

Meslek Hastalıklarının Tanımı -2

- ✓ Zararlı bir etkenle bundan etkilenen insan vücudu arasında, çalışılan işe özgü bir neden - sonuç, etki - tepki ilişkisinin ortaya konabildiği hastalıklar grubu olarak tanımlanmaktadır. **(WHO - ILO)**

Meslek Hastalıklarının Tanımı -3

- ✓ Meslek hastalığı, sigortalının çalıştığı veya yaptığı işin niteliğinden dolayı tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, bedensel veya ruhsal özürlülük halleridir. (Madde14/5510)
- ✓ Mesleki risklere maruziyet sonucu ortaya çıkan hastalık. (Madde3/L/6331)

İşle İlgili Hastalıklar

- ✓ İşe girmeden önce var olan veya çalışırken ortaya çıkan doğrudan iş yerinden kaynaklanmasa bile, işyerindeki faktörlerden etkilenir ve hastalığın seyri değişir.
- ✓ İşyeri ortam faktörleri, çoğunlukla temel hastalık etkeni değildir.

Kalp damar hastalıkları, KOAH, kas iskelet sistemi hastalıkları, şeker hastalığı vb.

Meslek Hastalıkları

- ✓ Kendine özgü bir klinik tablosu vardır.
- ✓ **Hastalık etkeni bellidir.**
- ✓ Hastalığın nedeni işyerinde olup iş ile hastalık arasında nedensel bir bağ vardır.
- ✓ İşyerinde alınacak teknik ve tıbbi önlemlerle meslek hastalıklarından korunulabilir.

Meslek Hastalıklarında Yükümlülük Süresi

Sigortalının meslek hastalığına sebep olan işinden **fiilen ayrıldığı tarih** ile meslek hastalığının meydana çıktığı tarih arasında geçen **en uzun süredir.**

Benzen için yükümlülük süresi **10 yıl,**

Silikoz için **10 yıl,**

Bisinoz için **3 yıl**

Meslek Hastalıklarında Maruziyet Süresi

- ✓ Zararlı etkinin başlamasıyla hastalık belirtilerinin ortaya çıkması için gereken **en az süredir.**
- Pnömokonyoz yapacak yoğunluk ve nitelikte toz bulunan işyerinde **en az 3 yıl** çalışmış olmak gereklidir.
- Gürültülü işte en az 2 yıl, gürültü şiddeti >85 dB olan işte en az 30 gün çalışmış olmak koşulu aranır.

Meslek Hastalıkları Sınıflandırması

A Grubu: Kimyasal Maddelerle Olan Meslek Hastalıkları

B Grubu: Mesleki Cilt Hastalıkları

C Grubu: Pnömokonyozlar ve Diğer Meslekî Solunum Sistemi Hastalıkları

D Grubu: Mesleki Bulaşıcı Hastalıklar

E Grubu: Fizik Etkenlerle Olan Meslek Hastalıkları

Meslek Hastalıkları

- ✓ Kimyasal Etkenlere Bağlı Hastalıklar
- ✓ Fiziksel Etkenlere Bağlı Hastalıklar
- ✓ Mesleki Enfeksiyonlar
- ✓ Mesleki Akciğer Hastalıkları
- ✓ Mesleki Cilt Hastalıkları
- ✓ Mesleki Kas - İskelet Sistemi Hastalıkları
- ✓ Mesleki Kanserler
- ✓ Psikososyal Faktörlere Bağlı Hastalıklar

Meslek Hastalıkları Sınıflandırması -1

✓ Kimyasal Nedenler

- Berilyum
- Kadmiyum
- Krom
- Manganez
- Arsenik
- Cıva
- Kurşun
- Vanadyum
- Antimon
- Nikel
- Bakır
- Kalay
- Çinko
- Mineral asitler
- Hekzakarbonlar
- Organik solventler
- Flor ve hidroflorik asit
- Boğucu gazlar
- Hidrosiyanik asit ve Siyanid bileşikleri
- Azot oksitler
- Fosgen
- Ozon

Meslek Hastalıkları Sınıflandırması -2

✓ Fiziksel Etkenlere Bağlı Hastalıklar

- Gürültüye Bağlı İşitme Kaybı
- Titreşime Bağlı Hastalıklar (El kol titreşimi, tüm vücut titreşimi)
- Hava Basıncındaki Değişikliklere Bağlı Hastalıklar (Hava basıncının artmasına / azalmasına bağlı hastalıklar)

Meslek Hastalıkları Sınıflandırması -3

✓ Fiziksel Etkenlere Bağlı Hastalıklar

- İyonlaştırıcı Radyasyona Bağlı Hastalıklar
- İyonlaştırıcı Olmayan Radyasyon ve
- Elektromanyetik Alanlara Bağlı Hastalıklar

Meslek Hastalıkları Sınıflandırması -4

✓ Mesleki Enfeksiyonlar

- Virüsler: Viral Hepatitler, Kuduz
- Klamidya ve Riketsiyalar: Ornitozis, Q Humması, Kene Isırığı Hastalıkları (Lyme Hastalığı)
- Bakteriler: Şarbon, Brusella, Erisipeloid, Leptospira, Tetanoz, Tüberküloz, Tularemi, Yara Sepsisi
- Mantarlar: Kandida, Aspergillus, Cilt ve Mukoza Dermatozları, Koksidiomikozis, Histoplazmozis
- Parazitler: Kancalı Kurtlar, Şistozoma

Meslek Hastalıkları Sınıflandırması -5

✓ Mesleki Akciğer Hastalıkları-1

- Silikoz
- Siliko - Tüberküloz
- Kömür İşçisi Pnöмокonyozu
- Asbestin Neden Olduğu Hastalıklar
- İnsan Yapımı Sentetik Liflere Bağlı Akciğer Hastalıkları
- Sideroz
- Diğer Pnöмокonyozlar
- Kaynakçı Akciğeri

Meslek Hastalıkları Sınıflandırması -6

✓ Mesleki Akciğer Hastalıkları -2

- Sert Metaller ve Kobalta Bağlı Akciğer Hastalıkları
- Mesleki Astım
- Mesleki KOAH
- Ekstresek Alerjik Alveolit
- Alüminyuma Bağlı Akciğer Hastalıkları
- Toksik İnhalasyon Hasarları

Meslek Hastalıkları Sınıflandırması -7

✓ Mesleki Cilt Hastalıkları

- Mesleki Kontakt Dermatitler
- Diğer Mesleki Dermatitler

Meslek Hastalıkları Sınıflandırması -8

✓ Mesleki Kas İskelet Sistemi Hastalıkları

- Birikimsel Travma Hastalıkları
- Bel Ağrıları
- Diz Darbelerine Bağlı Prepateller ve Subpateller Bursitler
- Madenci Nistagmusu

Meslek Hastalıkları Sınıflandırması -9

✓ Mesleki Kanseler

- Benzene Bağlı Lösemiler
- Radyasyona Bağlı Lösemiler
- Asbest İlişkili Akciğer Kanseri
- Silika İlişkili Akciğer Kanseri vb.

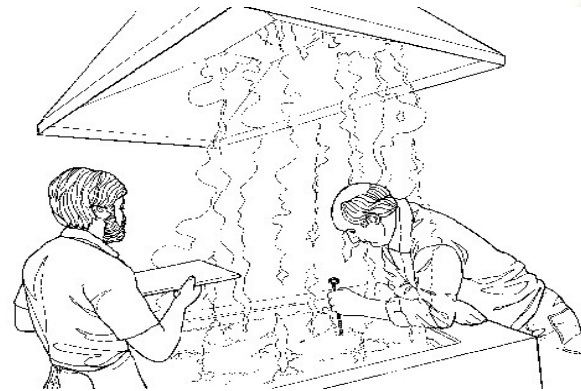
Meslek Hastalıkları Sınıflandırması -10

✓ Psikososyal Faktörlere Bağlı Hastalıklar

- İş Stresi
- Post Travmatik Stres Bozukluğu
- Tükenmişlik Sendromu
- Mobbing

Meslek Hastalığına Neden Olan Etkenlerin Vücuda Giriş Yolları -1

✓ Akciğerler
(Solunum yoluyla)

✓ Ağız
(Sindirim kanalı yoluyla)

Meslek Hastalığına Neden Olan Etkenlerin Giriş Yolları -2

✓ **Deri (Temas)**

Meslek Hastalıkları

- ✓ Meslek Hastalığında:
  - **Lokal**
  - **Sistemik etkilenme olabilir.**

- ✓ Meslek Hastalıkları:
  - **Akut**
  - **Kronik olarak ortaya çıkabilir.**

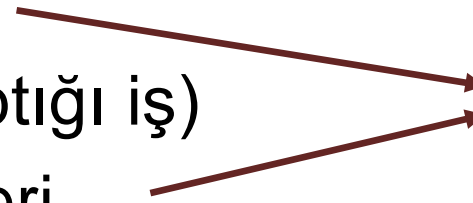
Meslek Hastalığı Tanısı Nasıl Konur?

Klinik incelemeler

Meslek anamnezi (Yaptığı iş)

Laboratuvar incelemeleri

İşyeri ortam ölçümleri

Tıbbi Tanı

İşyeri ortam ölçümleri → Mesleki Neden

Mesleki Neden

Meslek Hastalığı

Meslek Hastalıklarında SGK İşlem Süreci -1

**Meslek Hastalığı Şüphesiyle
SGK İl Müdürlüklerine
Müracaat Eden Sigortalılar**

Meslek Hastalıklarında SGK İşlem Süreci -2

**Meslek Hastalığı Şüphesiyle
SGK İl Müdürlüklerine
Müracaat Eden Sigortalılar**

**Üniversite Hastaneleri
Sağlık Bakanlığı Eğitim Araştırma
Hastaneleri
Meslek Hastalıkları Hastaneleri**

Meslek Hastalıklarında SGK İşlem Süreci -3

Meslek Hastalığı Şüphesiyle
SGK İl Müdürlüklerine
Müracaat Eden Sigortalılar

Devlet Üniversite Hastaneleri
Sağlık Bakanlığı Eğitim Araştırma Hastaneleri
Meslek Hastalıkları Hastaneleri

SGK Meslek Hastalıkları Kurulu

Meslek Hastalıklarında SGK İşlem Süreci -4

Meslek Hastalığı Şüphesiyle
SGK İİ Müdürlüklerine
Müracaat Eden Sigortalılar

Devlet Üniversite Hastaneleri
Sağlık Bakanlığı Eğitim Araştırma
Hastaneleri
Meslek Hastalıkları Hastaneleri

SGK Meslek Hastalıkları Kurulu

İTİRAZ

Yüksek Sağlık Kurulu

Meslek Hastalığı Tanısında Yetkilendirilen Sağlık Hizmeti Sunucuları

- ✓ Meslek Hastalıkları Hastaneleri
(Ankara, Zonguldak, İstanbul)
- ✓ Devlet Üniversite Hastaneleri (2008)
- ✓ S.B. Eğitim ve Araştırma Hastaneleri (2011)

İşyeri Ortam Ölçümleri -1

Parametreler

Kişisel Solunabilir Tozların Konsantrasyonu

İşyeri Ortamı Solunabilir Tozların Konsantrasyonu

Kişisel Gürültü Maruziyeti

İşyeri Ortamı Gürültü ölçümleri

Kişisel Titreşim Maruziyeti

Havadaki Kurşun Konsantrasyonu

Havadaki Sülfürik Asit Konsantrasyonu

Havadaki Amonyak Konsantrasyonu

Havadaki Formaldehit Konsantrasyonu

Havadaki Benzen Konsantrasyonu

Havadaki Toluen Konsantrasyonu

Havadaki Ksilen Konsantrasyonu

İşyeri Ortam Ölçümleri -2

Parametreler

Havadaki Hekzan Konsantrasyonu

Havadaki Arsenik Konsantrasyonu

Havadaki Cıva Konsantrasyonu

Toz içerisindeki serbest silis analizi

Renk Karşılaştırma Metodu ile Gaz ve Buhar Konsantrasyonu

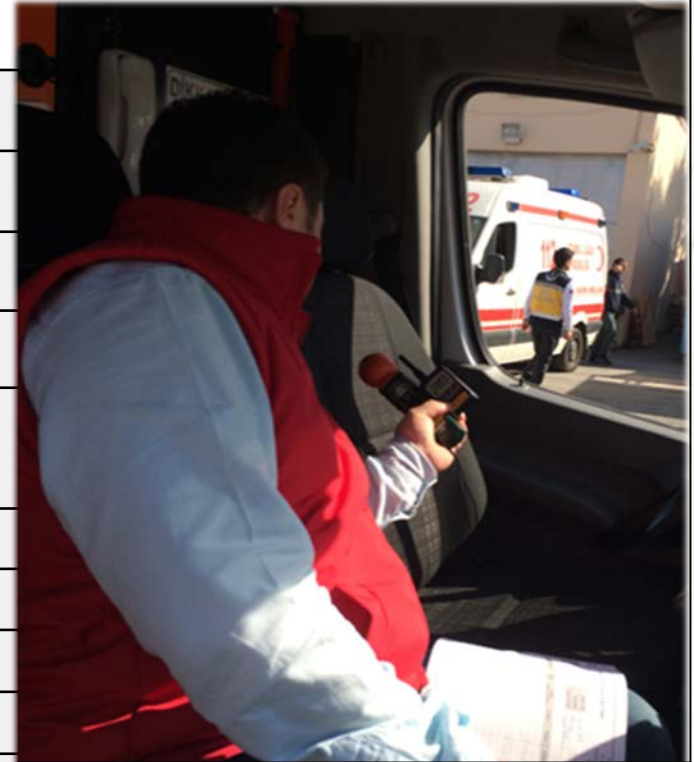
Aydınlatma

Termal Konfor

Manyetik Alan Ölçümleri

Radyasyon Ölçümleri

Asbest Ölçüm ve Numune Alma İşlemleri

Görsel: İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü
Ortam Ölçümleri Uygulamaları/2016

Meslek Hastalıklarının Tedavisi

- ✓ Maruziyetin Kesilmesi
(Daha Fazla Etkilenmeyi Önlemek)
- ✓ Spesifik Tedavi (Varsa)
- ✓ Semptomatik Tedavi
(Genel Destekleyici Tedavi)

**bana işini söyle
sana hastalığımı söyleyeyim**